

**KNNV (Koninklijke Nederlandse
Natuurhistorische Vereniging) Vereniging
voor veldbiologie**
Afdeling Oost-Achterhoek
Opgericht 29 april 1918

Secretariaat:
Frans Halsstraat 18
7103 AN Winterswijk
Tel. 0543-450751

Internet: www.knnv.nl/oost-achterhoek
E-mail: secretaris@oost-achterhoek.knnv.nl
IBAN: NL84RABO012.14.65.241
BIC RABONL2U
www.facebook.com/knnvoostachterhoek
Twitter: @knnv_oa

Gagea 146

(JANUARI, FEBRUARI, MAART EN APRIL 2018)

BESTUUR

Voorzitter

Ed Grotenhuis

De Eelinkes 28
E-mail: edgrotenhuis@planet.nl

7101 PX Winterswijk
Telefoon: 0543-520714

Secretaris en redacteur Gagea

Marije van Weperen

Frans Halsstraat 18
E-mail: secretaris@oost-achterhoek.knnv.nl

7103 AN Winterswijk
Telefoon: 0543-450751

Penningmeester, ledenadministrateur en webmaster

Ron Krabben

Kardinaal de Jongstraat 37
E-mail: penningmeester@oost-achterhoek.knnv.nl

7131 XS Lichtenvoorde
Telefoon: 0544-372612

Natuurhistorisch secretaris

Fred Bos

Bocholtsestraat 49
E-mail: ff.bos@zonnet.nl

7102 BT Winterswijk
Telefoon: 0543-515341

Algemeen bestuurslid

Hannie Waalders

Kattenbergweg 1-7
E-mail: hannie.putto@gmail.com

7101 BH Winterswijk
Telefoon: 0543-532114

Redacteur website

Willem-Jan Putto

Kettingstraat 10
E-mail: w.j.putto@korma.nl

7101 HJ Winterswijk
Telefoon: 0543-535159

WERKGROEPEN

Coördinator Werkgroep Natuurbeheer

Hermien Toebes

Vardinkhof 14

E-mail: hermien-toebes@kpnmail.nl

7107 BG Winterswijk-Kotten

Telefoon: 0543-538256

Coördinator Werkgroep Mossen

Louis-Jan van den Berg

Van Basten Batenburgstraat 4

E-mail: ljvdberg@upcmail.nl

7131 CC Lichtenvoorde

Telefoon: 0544-372594

Mobiel: 06-11140923

Coördinator Paddenstoelenwerkgroep

Ed Grotenhuis

De Eelinkes 28

E-mail: edgrotenhuis@planet.nl

7101 PX Winterswijk

Telefoon: 0543-520714

Coördinator Insectenwerkgroep

Jan Stronks

Raetmansweg 16

E-mail: stronx16@hetnet.nl

7106 CD Winterswijk-Ratum

Telefoon: 0543-530483

Inhoud

Voorwoord van de voorzitter	4
Natuurwerkdag Besselinkschans 23 september 2017	6
Samen aan de slag in de Horstermaat	8
Determineeravond paddenstoelenwerkgroep op 26 oktober	9
Natuurwerkdag Kotmans te Miste d.d. 28 oktober 2017	10
11 november: natuurwerkdag in de Steengroeve	11
KNNV natuurwerkdag in het Nonnenven	12
Wie wil ons helpen? Oproep voor medewerkers Thema-avonden IVN/KNNV Oost-Achterhoek.	13
Agenda jaarvergadering maandag 5 maart 2018	14
Activiteitenprogramma januari, februari, maart en april 2018	15
Buitengebeuren Winterswijk en omstreken	22

Redactioneel

Gagea is een uitgave van de KNNV afdeling Oost-Achterhoek en verschijnt vier maal per jaar. De doelstelling van het verenigingsblad is het informeren van de leden en donateurs in de breedste zin van het woord om de betrokkenheid te vergroten. De redactie behoudt zich het recht voor te lange stukken in te korten. Anoniem ingezonden stukken worden niet geplaatst.

Opzeggingen lidmaatschap en donateurs

Schriftelijk bij de ledenadministratie van de KNNV afdeling Oost-Achterhoek. Er geldt een opzegtermijn van twee maanden.

Om extra kosten te voorkomen, streven wij ernaar de contributies met behulp van een machtiging geautomatiseerd te laten betalen.

CONTRIBUTIE

Leden	€ 27,50 per jaar	Huisgenootleden	€ 7,50 per jaar
Donateurs	€ 22,50 per jaar (minimum)	Jeugdleden	€ 15,00 per jaar

Beste natuurvrienden

Allereerst wil ik u namens het bestuur een heel goed en gezond 2018 toewensen. Ik hoop dat het u allen goed mag gaan en dat u veel aan onze activiteiten zult kunnen deelnemen.

2018 is ons jubileumjaar! Ik heb de vorige keer al geschreven over de activiteiten die op stapel staan. De eerste speciale jubileumexcursie is gewijd aan (hoe kan het anders) de Gagea! U vindt hem in het excursieprogramma hierachter. Met kenners als Fred en Louis-Jan wordt dat sowieso al een hele leuke excursie!

De beste wensen voor 2018!

Het geld voor ons jubileumboekje over natuur en cultuur voor de bovenbouw van de basisscholen in Winterswijk hebben wij op het moment van dit schrijven nog niet helemaal bij elkaar, maar we hopen in december uitsluitel te krijgen van enkele grotere geldschieters.

Het leuke is dat wij van één van onze leden al een jubileumgift mochten ontvangen van E 200,- voor het jubileumboekje. Als u er ook over denkt om aan ons te denken en het boekje te steunen met een jubileumgift van E 50,- of meer; heel graag! Dan komt ook uw naam in het boekje te staan.

Op maandag 5 maart a.s. is onze jaarvergadering!! Zie de details in het stukje hierachter. De laatste jaren werden de stukken zoals de notulen van de vorige vergadering, het jaarverslag en het jaarplan voor het komende jaar niet op de vergadering uitgedeeld, maar op onze website gezet zodat u ze daar vanaf 1

februari kunt vinden en in alle rust kunt lezen. Dat bevalt goed en dat doen we ook dit jaar weer zo. Het scheelt op de vergadering een hoop tijd i.p.v. ter plaatse de stukken nog te moeten lezen. Alleen de financiële stukken worden op de vergadering zelf uitgedeeld. Leden die geen internet hebben of deze toch liever per post willen hebben, moeten even contact opnemen met Marije van Weperen (06-24424995).

Een aantal leden die niet automatisch hun contributie betalen, zullen in dit nummer de nota hiervoor aantreffen. Wilt u deze zo spoedig mogelijk betalen en het niet vergeten? Dat bespaart onze penningmeester weer een hoop werk. Ook dit jaar wil ik in deze feestmaanden onze adverteerders onder de aandacht brengen. Door hun steun kunnen wij de contributie laag houden.

En aan allen weer: Good Goan! Ik hoop velen van u op onze activiteiten volgend jaar te mogen ontmoeten!

Namens het bestuur:

Ed Grotenhuis (voorzitter)

CopyService
winterswijk.nl

Weurden 54 - 7101 NL - Winterswijk
tel: 0543-533187 - info@copyservicewinterswijk.nl

- A4/A3 prints in kleur en zwart/wit
- (bouw)tekeningen in kleur en zwart/wit
- grootformaat posters/foto's in full colour
- grootformaat scannen
- briefpapier, visitekaartjes, enveloppen
- bedrukt textiel, bedrijfskleding

Natuurwerkdag Besselinkschans 23 september 2017

Het was prachtig weer en de temperaturen waren goed. Als de zon scheen, kon je je goed in het zweet werken. Het waren perken langs het spoor van Winterswijk-Zutphen. Daar waar ook veel toeristische fietsers langs kwamen. Deze stukken zijn in bezit van een landeigenaar, bij wie we al jaren natuurwerkzaamheden verrichten vanuit het KNNV.

Dit keer kwam ook een Scoutinggroep uit Lichtenvoorde meehelpen, nl. de St. Bernardusgroep. Enkele leiders met ongeveer 15 kinderen van basisschoolleeftijd. Het is heel goed dat kinderen leren wat voor de maatschappij te doen en discipline bij te brengen. Het sturen van de kinderen was een taak die was weggelegd voor de leiding. Ze hebben meer dan een uur meegeholpen het gemaide gras op te harken. Het doel van dit harken is, dat er zo min mogelijk ongewenste bemesting komt, waardoor de meer zeldzamere soorten kans hebben zich daar te ontwikkelen. Als tegenprestatie van onze club kregen de kinderen o.a. frisdrank met een plak koek.

Achter de tent waar we onze pauzes houden met lekkere koek, soep, koffie, thee etc., was een klein veldje waar we opslag zoals opkomende Amerikaanse eiken, berken etc. hebben verwijderd. Hierdoor kan de heide goed opkomen. Tijdens de

pauze lieten we de eigengemaakte pompoensoep, door Jopie gemaakt, goed smaken.

Met ongeveer 8 mensen hebben we onder het lekkere zonnetje heel wat werk verricht. Er zijn ondertussen ook wat tips uitgewisseld voor het bestrijden van hardnekkig ongewenste begroeiingen zoals het

Japanse knooppkruid.... Zullen deze tips echt helpen om deze invasie van deze exoot in te dammen??

Rianne Maas

RGO Makelaars

**voor aankoop en verkoop van uw woning of bedrijf.
Betrokken Betrouwbaar Betaalbaar**

rgomakelaars.nl

Wilhelminastraat 7 Winterswijk
0543-53 18 80 / info@rgomakelaars.nl

Samen aan de slag in de Horstermaat

Wat waren we vandaag met een grote groep samen met de Van der Lugtstichting. Met de lunch was de tent helemaal gevuld. De tent hadden we wel nodig, want juist tijdens het soep eten barstten de wolken boven ons los. Erg mooi hoe we konden samen werken met de Van de Lugtstichting.

De Horstermaat is één van de natuurterreintjes van de Van der Lugtstichting. Onze doelstelling is onderhoud en behoud van kwetsbare natuur en biodiversiteit. De Horstermaat is twee jaar geleden afgegraven met als doel, dat er schraal grasland ontstaat. Dat vraagt arbeidsintensief onderhoud, zoals het verwijderen van de opslag van jonge elzen en wilgen. Dat moet met de hand, want machines richten te veel schade aan.

In het najaar en de winter verricht de natuurwerkgroep van de KNNV/IVN met een groep van zo'n tien mensen onderhoud voor zowel natuurorganisaties als particulieren. De samenwerking met de Van der Lugtstichting kwam tot stand, doordat de stichting deelneemt in een project van KNNV/IVN, dat in 2018 het 100-jarig bestaan viert. In het kader van dat jubileum wordt er een natuurboekje uitgegeven voor de Winterswijkse jeugd en krijgt daarbij steun van de Van der Lugtstichting. Zij vinden het belangrijk dat de jeugd kennis heeft van de natuur in de eigen leefomgeving.

Als 'tegenprestatie' helpen de KNNV-vrijwilligers mee aan het onderhoud in de Horstermaat, dat voor ons een nieuw gebied is. We hebben een groot deel af gekregen. Wel zijn we vandaag wat eerder gestopt dan anders. Gezien de slechte weersverwachtingen. Eind oktober hebben de mensen van de Van de Lugt stichting het afgemaakt.

Op 13 januari (Gosselink in het Woold) en 3 februari (De Haarman in Ratum) zijn de volgende werkdagen. We hopen dat we dan weer met een grote groep kunnen zijn. Zet het vast even in je agenda.

Hermien Toebes

Hermien H.Toebes-Lammers
Vardinkhof 14, 7107BG Winterswijk Kotten
Telefoon: +31543538256/0630709561

Determineeravond paddenstoelenwerkgroep op 26 oktober

We waren deze avond met vijf mensen. Met de koffie en de koek van Cor zit het altijd goed. Voor de rest moeten we zelf zorgen en we hebben ons best gedaan. We hebben ondermeer de volgende soorten gedetermineerd, waaronder een paar waar we bij de excursie in het Walfortbos niet uitkwamen:

Knolparasolzwam	Spekzwoerdzwam	Wortelende aardappelbovist
Panteramaniet	Gewone beurszwam	Paarsharttrechtertje
Oranjegeel trechtertje	Oranjerood trechtertje	Ametistzwam
Eikenbladzwammetje	Vals elfenschermpje	Schubbige fopzwam
Straatchampignon	Waaiertje	Heksenboter
Parelstuifzwam	Geelwitte russula	Roodbruine schijnridderzwam
Bleekgele bundelzwam	Gekarteld leemkelkje	Stevige braakrussula
Eekhoortjesbrood	Paarse schijnridderzwam	Gewone schelpjesmolenaar
Zwartgroene melkzwam	Gewone krukszwam	Bruinplaatbundelridderzwam
Breedplaat streephoed	Stinkende trechterzwam	Getande boomkorst
Knolhoningzwam	Fijngegordelde melkzwam (zie Gerhardt)	

Al met al een nuttige avond.

Ed Grotenhuis

<p>Ontwerp Advies Aanleg Onderhoud Renovatie Groenvoorziening</p> <p>Hoveniersbedrijf Bluiminck</p> <p>Van Eedenstraat 11 7131PM Lichtenvoorde T: +31 (0)544 373953 F: +31 (0)544 379340 www.Bluiminck.nl info@Bluiminck</p> <p>Voor: Particulieren Bedrijven Instellingen</p>	 <p>Timmermans & Mulder BLOEMENSPECIAALZAAK - CADEAU'S Misterstraat 36, Winterswijk, tel. 0543-512403 E-mail timmermansmulder@hetnet.nl</p>
---	--

Natuurwerkdag Kotmans te Miste d.d. 28 oktober 2017

Gelukkig, de weersverwachtingen voor vandaag zijn niet uitgekomen. Want de voorspelling was dat het zou gaan miezeren en 's middags regenbuien. Alleen de stevige wind kwam uit.

Met een grote groep gemotiveerde mensen konden we op het heideterrein langs de spoorweg opslag verwijderen. Mooi handmatig wegknippen van wilgen, berken en grove dennen. Van de harde wind hadden we geen last van. Ook de eigenaar, dhr. Henk Berenschot, heeft zelf meegeholpen.

's Morgens kwam RTV Slingeland opnames maken en met het koffiedrinken kwamen twee mensen van de Gelderlander. Een jongeman interviewde deze en gene en er was een fotograaf bij. Hij maakte mooie foto's en er stond een mooi stuk in de Gelderlander. Het is mooi dat er publiciteit is van het werk wat we vrijwillig doen, en ook heel nuttig is omdat we dit soort natuurwerk handmatig doen. Goed voor het milieu, maar ook voor het behoud van zeldzame vegetatie

en ander natuurschoon. Het is dan ook duurzamer, dan alles met een machine laten maaien. En het terrein wordt er ook mooier door. De heideknotszwammen, parelstuifzwammen en andere paddenstoelen kwamen weer goed in zicht. Daarvoor ga je er ook voor om dit werk te gaan doen. De eigenaar was heel tevreden, er werd veel werk verzet en daar was hij heel blij mee.

Leuk dat Pip, het hondje van Vlok van Harten, ook mee mocht. Deze Jack Russel vond al die aandacht en een paar hondenkoekjes geweldig. Je wordt er ook zo vrolijk van zo'n blij hondje te mogen begroeten. En ze kan ook heel goed luisteren. Een echt mensenhondje.

We hebben een mooi luxe onderkomen gehad langs het Schrieverspad tijdens de pauzes, namelijk het onderkomen van de expositieruimte waar diverse soorten schelpen en anderen dingen waren. Ook fijn dat we op een wc konden zitten als je even nodig moest. Met melk, karnemelk, ontbijtkoek, soep en de gebruikelijke koffie en thee hadden we een uitstekende toevoeging aan onze lunch.

's Middags gingen er al een aantal mensen weer huiswaarts, ieder om hun eigen reden, maar desondanks is er 's middags ook heel hard gewerkt, waardoor het grootste deel van het terrein er weer heel goed bijstaat.

Rianne Maas

11 november: natuurwerkdag in de Steengroeve

Afgelopen zaterdag zijn we met 11 mensen actief geweest in de steengroeve. Boompjes die we enkele jaren terug omgezaagd hadden waren weer uitgelopen. Het grapje is wel eens: Je haalt een stammetje weg en krijgt er heel veel nieuwe voor terug. Dat was inderdaad zo. Maar gelukkig waren die makkelijk weg te knippen. Ook zijn enkele mensen bezig geweest om dikkere bomen die tegen het talud stonden weg te halen. Dan word je je weer eens bewust hoe lang een kleine boom is als hij neer valt. En dat het heel belangrijk is dat je op elkaar let. En elkaar waarschuwt als iemand in de vallijn staat.

Henk te Riet heeft enkele prachtige foto's gemaakt die je kunt vinden op de **facebookpagina Wild van Winterswijk**. Ook fijn dat zijn zoon Erik ons kwam helpen.

In de middagpauze hebben we genoten van heerlijke soep die gemaakt was door Jopie. Ik vraag haar iedere keer naar een recept maar dan krijg ik als antwoord een beetje van dit en van dat en dan doe ik er nog ... door etc. Dus helaas moeten jullie dat zelf ook maar op gevoel gaan proberen.

Marijke had een vriendin uit West-Nederland meegenomen. En we waren heel blij met haar en haar ijver om ons te helpen. Neem gerust iemand mee om andere mensen ook te laten ervaren hoe leuk natuurklussen is.

Het uit en inpakken ging ons al iets beter af maar we hebben nog wel gestoeid met de banden. Je ziet Bianca; we missen je echt.

Hermien Toebes, coördinator natuurwerkdagen KNNV

Voor particulieren zijn we geopend op zaterdagen in mei & juli en in september & oktober.
Openingstijden en extra verkoopdagen, zie www.lageschaar.nl

Ruim 1200 soorten Nieuw! Prairie planten

Groot Deunkweg 3 – 7122RS Barlo (Aalten)
Tel. 0543-451084 – Fax. 0543-451511

KNNV natuurwerkdag in het Nonnenven

Op een prachtige zaterdag 25 november was onze werkdag in het Nonnenven. We hadden geen idee welk weer we die dag zouden hebben. De berichten waren nog niet zo erg goed. En eigenlijk hebben we dit najaar met het weer niet zoveel geluk als bijvoorbeeld vorig jaar. We begonnen met droog weer en het bleef de hele dag droog. Zelfs een zonnetje dat zo nu en dan scheen. We waren met 9 mensen van de KNNV de jongste 10 en de oudste ver in de 80.

Ook kregen we deze zaterdag hulp van 5 mensen. Afrih, Rashad, Maliki, Ali, en Justice van het asielzoekerscentrum kwamen ons helpen. Nou en helpen dat konden ze. Het gehele talud langs het Nonnenven aan de Duitse kant zijn we langs geweest. Dus toen we zover gekomen waren, zijn we om kwart voor 3 met een goed gevoel gestopt.

We kunnen terugzien op 5 goede werkdagen in het najaarsseizoen van 2017. En hopen jullie allemaal weer te zien op 13 januari droppersweg Woold of 3 februari Haarman Ratum. Komt allen mee helpen. Jouw handen maken het verschil!!

Hermien Toebes

Wie wil ons helpen? Oproep voor medewerkers Thema-avonden IVN/KNNV Oost-Achterhoek.

De werkgroep Thema-avonden verzorgt iedere 2e woensdagavond van de maand een thema-avond, toegankelijk voor een breed publiek. Deze thema-avonden worden door IVN Oost-Achterhoek, in samenwerking met KNNV Oost-Achterhoek, georganiseerd en gerealiseerd.

De locaties waar deze avonden gehouden worden zijn:

- Eibergen	de Huve	Grotestraat 52	7151BD
- Winterswijk	Zonnebrinkkerk	Zonnebrink 61	7101NB
- Lichtenvoorde	Den Diek	Dijkstraat 30	7131 DP

De werkgroep bestaat op het ogenblik uit drie leden, waarvan één stopt. We willen graag één of twee enthousiaste mensen erbij om de werkgroep compleet te maken. Dit is belangrijk werk, want niet alleen zijn deze avonden belangrijk voor de kennis en saamhorigheid van beide afdelingen, maar ook een belangrijk gezicht naar buiten waar geïnteresseerden op af kunnen komen.

Wat moet je dan doen?

1. De werkgroepleden maken middels een beperkt aantal bijeenkomsten (bij één van de leden thuis), startend in januari of februari, afspraken over de komende jaarplanning. Wie doet wat en wanneer en waar gaat het over? Doel is om ruim vóór oktober het jaarprogramma rond te krijgen. Dit in verband met het uitbrengen van de jaarfolder én het bespreken van de zaalruimtes (taak coördinator).
2. De avonden zelf:
 - a) 4 weken vooraf contact met spreker en het volgende doornemen:
 - Doorgeven definitieve locatie en tijd.
 - Doornemen prijsafspraken vergoeding en reiskosten.
 - Doornemen wat de spreker nodig heeft: beamer, scherm, laptop e.d.
 - b) Beeldscherm neerzetten, laptop en /of beamer installeren, kassa en consumptiebonnen klaarzetten e.d.
3. Na de avond:
 - Verslag over verloop van de avond schrijven t.b.v. website/organen.

Ben je geïnteresseerd? Dan graag aanmelden bij de coördinator werkgroep thema-avonden:

Hans Berndszen

j.berndszen1@upcmail.nl

0545-477222

KNNV afdeling Oost-Achterhoek
Agenda jaarvergadering maandag 5 maart
2018, aanvang 20:00 uur

*Locatie: Grote zaal van de Zonnebrinkkerk, Zonnebrink
61, 7101 NB Winterswijk.*

- 1 Opening**
- 2 Ingekomen stukken**
- 3 Notulen jaarvergadering 2017**
- 4 Jaarverslag 2017**
- 5 Verslag van de werkgroepen:**

<i>Insectenwerkgroep</i>	<i>Jan Stronks</i>
<i>Mossenwerkgroep</i>	<i>Louis-Jan van den Berg</i>
<i>Paddenstoelenwerkgroep</i>	<i>Ed Grotenhuis</i>
<i>Werkgroep Natuurbeheer</i>	<i>Hermien Toebes</i>
<i>Plantenwerkgroep</i>	<i>Fred Bos</i>
- 6 Verslag van de vertegenwoordiging in de verschillende activiteiten en raden waarin de afdeling geacht wordt te participeren o.a.:**

<i>De Beleidsraad</i>	<i>Ed Grotenhuis</i>
<i>Het Gewest Gelderland Zuid</i>	<i>Vacant</i>
<i>Platform Natuur & Landschap Winterswijk</i>	<i>Bernhard Harfsterkamp</i>
- 7 Financieel verslag 2017**
- 8 Verslag kascommissie en benoeming nieuwe kascommissie**
- 9 Begroting 2018**
- 10 Bestuursmutaties:**

Dit jaar is er geen bestuurslid aftredend.
- 11 Verkiezing van afgevaardigden naar de vertegenwoordigende vergadering**
- 12 Jaarplan 2018**
- 13 Samenwerking met het IVN**

Stand van zaken op landelijk en regionaal gebied
- 14 Jubileumjaar 2018**
- 15 Rondvraag**
- 16 Sluiting**

Na afloop volgt er een gezellig samenzijn. Voor hapjes en drankjes wordt gezorgd. We kunnen dan nog eens informeel ervaringen uitwisselen, onderling afspraken maken of gewoon eens lekker brainstormen over de toekomst en mogelijkheden van onze afdeling.

Activiteitenprogramma januari, februari, maart en april 2018

In 2018 bestaat onze afdeling 100 jaar!

Algemene informatie over de activiteiten

Lees deze als u aan een ervan deelneemt.

Excursies

Bij elke excursie zullen we niet meer herhalen wat er meegenomen moet worden. Het spreekt vanzelf dat passend schoeisel altijd verstandig is. Afhankelijk van het weer of terrein zijn vaak laarzen en soms regenkleding eveneens handig. Veldgids, kijker, loep e.d. zijn altijd nuttig. Als een excursie langer dan een dagdeel duurt, is een lunchpakket uiteraard zinvol.

De excursies starten, tenzij anders vermeld, bij het VVV-kantoor in het voormalige gemeentehuis, Mevr. Kuipers-Rietbergplein 1, 7101 DD te Winterswijk. Op zaterdagen is het vertrek vanaf de parkeerplaats bij theater De Storm, Haitsma Mulierweg 11, 7101 BX Winterswijk.

Carpoolen

Als we carpoolen bij excursies, worden de kosten gedeeld.

Lezingen

Lezingen worden in Winterswijk gehouden in de Zonnebrinkkerk, Zonnebrink 61, 7101 NB Winterswijk. Deze is het makkelijkst te bereiken via de rotonde aan de Groenlose kant van Winterswijk. U rijdt dan richting centrum en blijft deze weg (Groenloseweg) alsmar volgen. Bij de volgende rotonde gaat u rechtdoor, de weg buigt naar rechts en dan ziet u na ca 500 meter de kerk aan uw linkerhand. Tegenover de kerk is een ruime parkeerplaats (de "Blikbak").

Voor IVN en KNNV leden geldt bij alle lezingen een entree van 3 euro, niet leden betalen 2 euro meer. Daar is een kopje koffie of thee bij inbegrepen.

Berglinde

natuur en landschap, onderzoek en advies

De flora en/of de vegetatie in uw natuurterrein onderzocht en gekarteerd?

Neem contact op: info@berglinde.nl

Wanneer **Woensdagavond 10 januari 2018**
Wat KNNV-IVN thema-avond over antibiotica in de veeteelt en de ziekte van Lyme.
Spreker Ben Boschker
Plaats Zonnebrinkkerk, Zonnebrink 61 te Winterswijk
Aanvang 20.00 uur
Einde Ca. 22.00 uur
Bijzonderheden) Met name de ontwikkelingen in de ziekte van Lyme is voor natuurliefhebbers, die niet altijd op de paden blijven erg belangrijk. Verdere informatie nog niet bekend. Zie de aankondigingen in de pers of bel Hans Berndsen (0545-477222)

Wanneer **Zaterdag 13 januari 2018.**
Wat Natuurwerkdag.
Plaats Brandkolk landgoed Gosselink, Droppersweg, 7108 BL Woold.
Vertrek **9.00 uur vanaf De Storm**, Haitsma Mulierweg 11 Winterswijk **LET OP:** In Gagea 145 stond: VVV-kantoor!
Terug Rond 16.00 uur
Leiding (en info) Hermien Toebes (0543-538256)
Opgave (en info) Ja graag i.v.m. de hoeveelheid soep en koffie, die wordt verzorgd.
Meenemen Laarzen of ander stevig schoeisel. Graag een lunchpakket voor bij de soep. Als je ermee vergroeid bent je eigen gereedschap, maar dat is niet vereist, want er is genoeg gereedschap aanwezig.
Bijzonderheden Ook hier komen we vaker. We halen hier eens in de paar jaar de opslag weg. Mede door ons werk komt hier o.a. de levendbarende hagedis nog voor.

Wanneer **Zondag 21 januari 2018.**
Wat IVN-KNNV Doorstapwandeling bij Eibergen
Vertrek 11.00 uur Parkeerplaats Sportpark De Bijenkamp aan de Rietmolenseweg 5, 7151CD te Eibergen
Terug Ca. 16.30 uur
Leiding (en info) Natuurgidsen van het IVN.
Bijzonderheden Een jaarlijkse traditie. Zie aankondigingen in de pers of bel met André Hendriks (0544-352043)

Wanneer **Zaterdagochtend 27 januari 2018.**
Wat Vogelexcursie rond het Hilgelo
Plaats Het Hilgelo ten noorden van Winterswijk
Vertrek 09.00 uur per fiets vanaf de Storm, Haitsma Mulierweg 11 Winterswijk.
Terug Tegen het middaguur.
Leiding (en info) Robert Kwak
Meenemen Een goede verrekijker.
Bijzonderheden Goede wijn behoeft geen krans. Robert telt regelmatig rond het Hilgelo. Op een aantal plekken rond het Hilgelo wordt gestopt om nauwkeurig vogels te tellen. Verrassingen op vogelgebied laten zich nooit voorspellen, maar misschien...?

Wanneer **Zaterdag 3 februari 2018.**
Wat Natuurwerkdag.
Plaats Natuurterrein van de stichting Anitya Foundation net ten zuiden van boerderij Haarmans in Ratum.
Vertrek 09.00 uur vanaf de Storm, Haitsma Mulierweg 11 Winterswijk.
Terug Ca. 16.00 uur
Leiding, opgave en info Hermien Toebes. Zie ook de informatie bij 13 januari.
Bijzonderheden Ook hier komen we regelmatig. Een leuk terreintje pal aan de grens. Wist u dat de Anitya Foundation ook een flinke bijdrage heeft gegeven voor ons jubileumboek?

Wanneer **Zondag 11 februari 2018.**
Wat Winterwandeling in de Baumberge (D)
Vertrek 9.30 uur bij het VVV kantoor in Winterswijk.
Terug Tweede helft van de middag.
Leiding (en info) Fred Bos. 06-10363012 of ff.bos@zonnet.nl
Opgave (en info) Graag i.v.m. carpoolen.
Meenemen Goed schoeisel en lunchpakket.
Bijzonderheden Als er minstens twee auto's zijn kunnen we een deel van het pelgrimspad lopen. Anders wordt het een rondwandeling. Ook voor IVN-wandelaars geschikt.

Wanneer **Woensdagavond 14 februari 2018**
Wat IVN-KNNV thema-avond Kruiden in de Kruidenhof te Mallum
Plaats Den Diek. Dijkstraat 30, 7131 DP Lichtenvoorde.
Aanvang 20.00 uur
Einde Ca. 22.00 uur
Spreker Regina Hermus
Bijzonderheden Nog niet bekend. Zie aankondigingen in de pers of bel met Hans Berndsen (0545-477222)

Wanneer Zondag 18 februari 2018.
Wat IVN-KNNV wandeling
Thema Hessenwegen in de omgeving van Aalten
Vertrek 14.00 uur 't Noorden, Lichtenvoordsestraatweg 44, 7121 RA Aalten.
Terug Ca. 16.30 uur
Leiding (en info) KNNV- en IVN-gidsen.
Bijzonderheden Momenteel nog niet bekend. Zie aankondigingen in de pers of bel met André Hendriks (0544-352043)

Wanneer Zaterdagmiddag 24 februari 2018.
Wat Mossenexcursie
Plaats Bekendelle in het Woold
Vertrek 13.30 uur verzamelen bij de Stenen Brug in Bekendelle.
Terug Ca. 16.30 uur
Leiding (en info) Fred Bos en Louis-Jan van den Berg.
Meenemen Loep en verzamelzakjes
Bijzonderheden In Bekendelle zijn diverse milieus aanwezig met hun eigen mossen. Beginners zijn van harte welkom. Als er een pak sneeuw ligt, gaat de excursie niet door. (Ik kijk nu, terwijl ik dit typ naar vallende sneeuw).

Wanneer Woensdagavond 28 februari 2018
Wat Mossen determineren.
Plaats Werkstee, Bochooltsestraat 49, 7102 BT Winterswijk
Aanvang 19.30 uur
Einde Ca. 22.00 uur
Leiding (en info) Louis-Jan en Fred.
Meenemen Loep.
Bijzonderheden Materiaal van de excursie afgelopen zaterdag wordt nader bekeken. Iedereen, ook diegenen die niet aan de excursie kon deelnemen, is van harte welkom. Microscopen, binoculairs, plaatjesboeken en determineerwerken zijn aanwezig.

Wanneer **Maandagavond 5 maart 2018 om 20.00 uur**
Wat JAARVERGADERING
Plaats Grote zaal van de Zonnebrinkkerk, Zonnebrink 61
Winterswijk
Aanvang 20.00 uur
Einde Ca. 22.30 uur
Bijzonderheden Agenda: Zie elders in deze Gagea. Ook vanavond kunt u weer meedenken en meebeslissen over de toekomst van onze afdeling en vereniging. Centraal staat deze vergadering ons jubileumjaar 2018 en de vele activiteiten waarmee wij ons jubileum vieren.
LET OP!! De stukken staan al vooraf op onze website, zodat u ze thuis al rustig kunt lezen. Zo kan de vergadering vlotter verlopen. De financiële stukken zijn alleen op de vergadering zelf in te zien en worden toegelicht.
Na afloop van de vergadering maken we het, zoals altijd, gezellig met een hapje en een drankje. Wij hopen dat velen van u kunnen komen!! Noteer de datum!!

Wanneer **Zaterdagmiddag 10 maart 2018.**
Wat Landschapsexcursie in Winterswijk West.
Vertrek 13.30 uur op de fiets vanaf De Storm, Haitsma Mulierweg 11
Winterswijk
Terug Ca. 16.30 uur
Leiding (en info) Bernhard Harfsterkamp
Meenemen Zo mogelijk een verrekijker. Juist in deze tijd kun je goed door het landschap heen kijken
Bijzonderheden Bernhard heeft veel geschreven over de ontwikkeling van het landschap rond Winterswijk. Hij zal de diverse landschappen rond Corle en Miste laten zien.

Wanneer **Woensdagavond 14 maart 2018**
Wat IVN-KNNV thema-avond Deelerwoud en Planken Wambuis
Plaats De Huve, Grotestraat 52, 7151 BD Eibergen.
Aanvang 20.00 uur
Einde Ca. 22.00 uur
Spreekers Martien Friens en Machiel Bosch
Bijzonderheden Nog niet bekend. Zie aankondigingen in de pers of bel met Hans Berndsen (0545-477222)

Wanneer **Zondagmiddag 18 maart 2017.**
Wat IVN-KNNV wandeling Watervogels
Plaats De Leemputten achter Haak en Hoek.
Vertrek 14.00 uur parkeerplaats Haak en Hoek, Holterhoekseweg 6, 7142 HZ Groenlo.
Terug Ca. 16.30 uur
Leiding (en info) IVN gidsen.
Bijzonderheden Momenteel nog niet bekend. Zie aankondigingen in de pers of bel met André Hendriks (0544-352043)

Wanneer **Zaterdag 24 maart 2017.**
Wat Jubileumexcursie langs geelsterren in ons werkgebied
Vertrek 14.00 uur vanaf De Storm, Haitsma Mulierweg 11 Winterswijk
Terug Ca. 17.00 uur
Leiding (en info) Fred Bos (0543-515341)
Bijzonderheden Waar kunnen we ons jubileumprogramma beter laten beginnen dan een fietstocht langs het symbool van onze afdeling en waarnaar ons blad is genoemd: De Gagea lutea, de bosgeelster. Op de binnenzijde van de omslag staan al bijzonderheden vermeld, maar vandaag hopen we er veel te zien. Hoeveel? Ja, dat hangt van het weer dit voorjaar af. Maar zien doen we ze! Nu al 100 jaar lang!

Wanneer **Zondag 8 april 2017.**
Wat De jaarlijkse bedevaart naar de fraaie kalkbossen in de omgeving van Ahaus (D)
Vertrek 9.00 uur per auto vanaf het VVV kantoor te Winterswijk
Terug Tweede helft van de middag.
Leiding (en info) Fred Bos.
Opgave Vóór 5 april bij Fred Bos (0543-515341)
Meenemen Lunchpakket, flora, evt. loep
Bijzonderheden Deze bossen hebben een botanische rijkdom die we binnen onze landsgrenzen niet hebben. Zééér de moeite waard!

Wanneer **Woensdagavond 11 april 2017.**
Wat KNNV-IVN thema-avond: Communicatie in de natuur
Plaats Zonnebrinkkerk, Zonnebrink 61 te Winterswijk.
Begin 20.00 uur
Einde Ca. 22.30 uur
Spreeker Atze Oskamp
Bijzonderheden Momenteel nog niet bekend. Zie aankondigingen in de pers of bel met Hans Berndszen (0545-477222)

Wanneer **Zondagmiddag 15 april 2017.**
Wat KNNV-IVN wandeling over oude zandwegen.
Vertrek Om 14.00 uur parkeerplaats Strandbad, Badweg 6, 7101 JZ Winterswijk.
Terug Ca. 16.30 uur
Leiding (en info) KNNV en IVN gidsen.
Bijzonderheden In de tijd na de 2^e wereldoorlog en door de ruilverkavelingen zijn veel zandwegen verdwenen. Maar in deze hoek van Winterswijk zijn nog een aantal fraaie te vinden. De zandwegen en hun bermen vormen in veel gevallen de laatste toevluchtplaats van allerlei akkeronkruiden zoals de korenbloem.

Wanneer **Zondag 22 april 2017**
Wat Vogelexcursie vanaf De Haart
Vertrek 08.30 uur vanaf het VVV-kantoor te Winterswijk per auto. Carpoolen i.v.m. het milieu.
09.00 uur vanaf B&B De Groene pleisterplaats, Buninkdijk 12, 7121 LG De Haart. P-plaats aanwezig.
Terug Ca. 11.00 uur
Leiding (en info) Frans Terbogt.
Bijzonderheden Een leuk vertrekpunt, deze B&B met boerderijwinkel, huifkartochten en niet te vergeten de koffie met Grootmoeders appeltaart die je er kunt kopen. Maar eerst met Frans gaan luisteren welke trekvogels al terug zijn. Misschien al de nachtegaal?

Wanneer **Zondag 29 april 2017**
Wat 100 jaar KNNV Winterswijk/Oost-Achterhoek jubileumwandeling in Ratum
Vertrek 14.00 uur per fiets vanaf het VVV-kantoor in Winterswijk
Terug Ca. 17.00 uur
Leiding (en info) Ed Grotenhuis (0543-520714)
Bijzonderheden Op 29 april 1918 werd onze afdeling opgericht. Dhr. Van Houten die al algemeen lid was (de KNNV bestond al sinds 1901) had de leden uitgenodigd om hier eens een paar dagen te komen kijken. Toen is onze afdeling opgericht. Vandaar dus op deze speciale dag deze excursie. De excursies (o.a. met koetsjes) gingen o.m. over flora, fauna, vogels, geologie e.d. Ook vandaag proberen we hier extra aandacht aan te besteden, al doen wij het maar op de fiets.

Buitengebeuren Winterswijk en omstreken

Excursieprogramma januari, februari, maart en april 2018

Januari	Woensdag 10	20.00 uur: KNNV/IVN Thema-avond antibiotica veeteelt en ziekte van Lyme te Winterswijk
	Zaterdag 13	09.00 uur: KNNV Natuurwerkdag Gosselink Woold
	Zondag 21	11.00 uur: IVN/KNNV doorstapwandeling Eibergen
	Zaterdag 27	09.00 uur: KNNV vogelexcursie Hilgelo
Februari	Zaterdag 3	09.00 uur: KNNV Natuurwerkdag Haarman Ratum
	Zaterdag 10	VWG-ZO-Achterhoek: Vogelexcursie Giesbeek. Info: 06-39841109 of 0543-451142
	Zondag 11	09.30 uur: KNNV Winterwandeling Baumberge (D)
	Woensdag 14	20.00 uur: KNNV/IVN thema-avond over Kruidenhof Mallum te Lichtenvoorde
	Zondag 18	14.00 uur: IVN/KNNV wandeling Hessenwegen Aalten
	Zaterdag 24	13.30 uur: KNNV Mossenexcursie Bekendelle Woold
	Zondag 28	19.30 uur: KNNV Mossen determinatie-avond Winterswijk
Maart	Maandag 5	20.00 uur: KNNV JAARVERGADERING , Zonnebrinkkerk Winterswijk
	Zaterdag 10	13.30 uur: KNNV landschapsexcursie per fiets Winterswijk West
	Woensdag 14	20.00 uur: IVN/KNNV thema-avond Deelerwoud te Eibergen
	Zondag 18	14.00 uur: IVN/KNNV wandeling Watervogels Leemputten bij Haak en Hoek
	Zaterdag 24	14.00 uur: KNNV Jubileumexcursie 100 jaar KNNV Geelsterren bij Winterswijk
April	Zondag 8	09.00 uur: KNNV Kalkbossen bij Ahaus (D)
	Woensdag 11	20.00 uur: KNNV/IVN thema-avond Communicatie in de natuur te Winterswijk
	Zondag 15	14.00 uur: KNNV/IVN wandeling oude zandwegen bij Winterswijk
	Zondag 22	08.30 uur: KNNV Vogelexcursie De Haart
	Zondag 29	14.00 uur: KNNV 100-jarig Jubileumwandeling in Ratum

<u>Inlichtingen:</u> KNNV afdeling Oost-Achterhoek	Nadere informatie zie elders in de Gagea.
IVN- wandelingen	André Hendriks, 0544-352043 of www.ivn.nl/oost-achterhoek .
SMVV (Stichting Marke Vragender Veen)	Opgave VVV Lichtenvoorde of via excursie@vragenderveen.nl De excursies starten op de parkeerplaats bij de kerk in Vragender. Website: www.vragenderveen.nl
Floron	Info: Fred Bos, tel 0543-515341 en/of Louis-Jan van den Berg, tel 0544- 372594. Alleen op de excursiedag 06-10363012 of 06-11140923.
Natuurmonumenten	Kijk voor informatie op de website: www.natuurmonumenten.nl/ activiteiten
Geldersch Landschap	Informatie via de website www.glk.nl Kijk daar bij "Evenementen".

*Voor de excursies van de Stichting Marke Vragender Veen,
Natuurmonumenten en Geldersch Landschap moet worden
betaald.*

www.boekhandelkramer.nl

**vandaag besteld
morgen gratis in huis!**

Ondergetekende,

Naam: Voorletters:
(O man / O vrouw) *

Adres:.....

Postcode: Woonplaats:

Telefoon: Giro / Bank nr.:

E-mail adres: Geboortejaar:

Geeft zich op als:

- Lid (€ 27,50/ jaar)
- Huisgenootlid (€ 7,50/ jaar)
- Donateur (minimaal € 22,50/ jaar) *

Heeft kennis van/ belangstelling voor

.....
Hierbij machtig ik de penningmeester van de KNNV Oost-Achterhoek om
mijn contributie/donatie van mijn bankrekening
af te schrijven

Aanmelding d.d.:

Handtekening: